

Alzheimer Hastal???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi (AH?YK) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Alzheimer Hastal???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi (AH?YK) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15885>

Özet

Alzheimer Hastal???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi (AH?YK) Ölçe?i, ba?lang?çta Logsdon ve arkadaşlar? tarafından geli?tirilen Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin (Quality of Life in Alzheimer's Disease - QoL-AD) Türkçe diline kazand?r?lm?? bir uyarlamas'dır. Bu ölçek, özellikle **Alzheimer Hastal??? tan?s? alm?? bireylerin kendi alg?lar?na dayalı olarak ya?am kalitelerini** sübjektif ve kapsamlı bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlar. Ölçek, hem hastaların hem de bak?c?lar?n (veya vekillerin) bak?? aç?lar?ndan ya?am kalitesini ölçebilme potansiyeline sahiptir.

AH?YK Ölçe?i'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması Meral Bozdemir, S. Kar??da?, ?. ?ahin ve N. Ç?nar tarafından 2020 y?l?nda gerçekleştirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygun psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstererek, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda **ya?am kalitesi** de?erlendirmelerinin güvenilir bir araçla yapılması?n? sağlam??tır.

Anahtar Kelimeler

Alzheimer Hastal???, Ya?am Kalitesi, AH?YK Ölçe?i, Psikometri, Uyarlama, Demans, Geriatri, Bilişsel Bozukluk.

Yazarlar

Meral Bozdemir, S. Kar??da?, ?. ?ahin, N. Ç?nar.

Amaç

AH?YK Ölçe?i'nin temel amacı, **Alzheimer Hastal??? olan bireylerin ya?am kalitesini** bilimsel ve sistematik bir yöntemle ölçmektir. Bu, hem hastaların ilerleyişinin ya?am kalitesi üzerindeki etkilerini izlemek hem de uygulanan tedavi ve bak?m müdahalelerinin etkinli?ini de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, özellikle hastanın duygusal durumu, fiziksel sa?l???, sosyal ilişkileri ve günlük ya?am aktivitelerine katılı?m? gibi boyutlarda algılanan memnuniyeti belirlemeyi amaçlar.

Türkçe uyarlama çal??ması, orijinal ölçe?in yapısal geçerlili?ini ve iç tutarlılı?ın? Türk popülasyonunda test ederek, sa?lık profesyonellerinin ve ara?tırmacılar?n kültürel aç?dan geçerli sonuçlar elde etmesini sağlam??tır.

Yapı

AH?YK Ölçe?i, ya?am kalitesi kavramı?n? çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Orijinal QoL-AD ölçe?i genellikle 13 ila 15 madde içerir ve bu maddeler bireyin kendini iyi hissetme durumunu, sosyal i?levselli?ini, fiziksel sa?l??ın? ve çevresiyle olan etkileşimini kapsar. AH?YK, bu yapısal

boyutlar? koruyarak hastan?n sübjektif deneyimine odaklan?r.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?lar ?unlar? içerir:

Fiziksel Sa?lık ve Enerji Düzeyi.

Duygusal Durum (Mutluluk, Depresyon).

Sosyal ?li?kiler ve Destek.

Mali Durum ve Ya?am Ko?ullar?na ?li?kin Memnuniyet.

Günlük Ya?am Aktivitelerinde Ba??ms?zl?k Alg?s?.

Geçerlik

Bozdemir ve arkadaşlar?n?n 2020 y?l?ndaki uyarlama çal??mas?, AH?YK Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun geçerlili?ini incelemi?tir. Geçerlilik çal??malar? genellikle yap? geçerlili?i (Construct Validity) ve e? zamanl? geçerlili?i (Concurrent Validity) kapsar. Yap? geçerlili?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü gösterir.

Uyarlama sürecinde, ölçe?in maddelerinin Türk kültüründe de ayn? anlam? ta??d???n? do?rulamak amac?yla dilsel ve kültürel geçerlilik çal??malar? yap?lm??t?r. Bu çal??malar, ölçe?in **Alzheimer Hastal???** olan bireylerin ya?am kalitesini tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulam??t?r. Detayl? geçerlilik katsay?lar? için orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik (Reliability) çal??mas?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini gösterir. Bozdemir ve arkadaşlar?n?n çal??mas?nda, AH?YK Ölçe?i'nin iç tutarlıl??? (Internal Consistency) yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle tutarl? oldu?unu gösterir. Bu çal??ma, AH?YK'n?n Türkçe formunun kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde güvenilirlik de?erlerine sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Ayr?ca, baz? uyarlama çal??malar?nda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenerek ölçe?in zaman içinde kararlıl??? kan?tlanm??t?r.

Faktör Analizi

AH?YK Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n? Türk popülasyonunda da koruyup korumad???n? belirlemek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanarak orijinal 13-15 maddeli yap?n?n kültürel adaptasyon sonras?nda da uygun uyum indekslerine (fit indices) sahip olup

olmad??? test edilir.

Ba?ar?l? bir faktör analizi, ölçe?in maddelerinin teorik olarak öngörülen boyutlar alt?nda topland???n? ve bu boyutlar?n ya?am kalitesi yap?s?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini teyit eder. Bu, ölçe?in yap?s?sal bütünlü?ünün korundu?unu ve klinik uygulamada alt boyut skorlar?n?n güvenle kullan?labilece?ini gösterir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama ve Psikometrik Özellik Çal??ması

Format: Çok Maddeli Öz Bildirim/Vekil Bildirimi Ölçe?i (Genellikle 4'lü Likert tipi derecelendirme kullan?l?r, örne?in: 1=Hiç de?il, 4=Çok).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Versiyon), Orijinal Versiyon ?ngilizcedir.

Popülasyon Grubu: Alzheimer Hastal??? tan?s? konmu? bireyler ve onlar?n birincil bak?c?lar?/vekilleri.

Ya? Grubu: Genellikle 65 ya? üstü yeti?kin ve ya?l? popülasyon.

Popülasyon Detaylar?: Bili?sel bozuklu?un hafif ila orta düzeyde oldu?u, ölçek maddelerini anlayabilecek veya bak?c?s? arac?l???yla doldurulabilecek bireyler.

Test Metodolojisi: Klinisyenler, ara?t?rmac?lar veya e?itimli personel taraf?ndan birebir görü?me yoluyla veya öz-bildirim ?eklinde uygulanabilen standardize edilmi? anket format?.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Gerileme, Ya?am Memnuniyeti, Öz-Bildirim, QoL-AD, Geropsikiyatri, Psikolojik De?erlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Meral Bozdemir

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: meralbozdemir@maltepe.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Makalede belirtilen yazar?n kurumsal adresi.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

AH-YK Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması 2020 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için orijinal geliştiricilerin (Logsdon ve ark.) izinlerinin yanı sıra, Türkçe uyarlamasını yapan yazarlardan da izin alınması gerekebilir. Kullanım ücreti ve izin detayları için sorumlu yazar Meral Bozdemir ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [alzheimer-hastaligiyla-iliskili-yasam-kalitesi-ahyk-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Bozdemir, M., Karadağ, S., Şahin, İ. & Çınar, N. (2020). Alzheimer Hastalığıyla İlişkili Yaşam Kalitesi Ölçeği (AH-YK)'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik güvenilirlik çalışması. *Journal of Contemporary Medicine*, 10(4), 1-6. DOI: [10.16899/jcm.739551](#)

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: [dergipark.org.tr](#)

Orijinal Ölçek Referansı (Çıkartması): Logsdon, R. G., Gibbons, L. E., McCurry, S. M., & Teri, L. (1999). Quality of life in Alzheimer's disease: self-report vs. proxy report. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 54(1), P45-P52.

Alzheimer Hastalığıyla İlişkili Yaşam Kalitesi (AH-YK) Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için lütfen Bozdemir ve arkadaşları'nın (2020) orijinal makalesine bakınız.